

BLANCANEU AL BAR DEL DAVANT

Una de les històries que m'agraden més d'*Un circ al pati de casa*, el volum d'Empúries que recull una selecció de contes dels cinc llibres que Damià Bardera (Viladamat, 1982) havia publicat fins ara, és sobre la Blancaneu, un tema que de tant en tant treu el nas, des de *Davant del rei de Suècia* de Quim Monzó a l'excèntrica *Blancanieves* de Pablo Berger amb Maribel Verdú fent de madrastra. La gràcia del conte de Bardera, que es titula *El príncep*, és que passa al *bar del davant*. El narrador es retroba la Blancaneu a la porta a la porta de casa i la noia li fa una confessió: ho ha deixat amb el Príncep. La segona gràcia és la raó per la qual ho han deixat: la Blancaneu somnia que set nans bavirusos se li tiren a sobre i la magregen, aquest somni li provoca insomni i bloqueig sexual. Bardera barreja tres coses. La primera és una història de poble: dos joves que s'han perdut la pista, s'havien agradat i ara tornen a coincidir. La segona és el conte dels germans Grimm. La tercera és *Blancanieves y los siete enanitos viciosos* i totes les versions porno que s'han fet del conte clàssic. Lliga tot molt bé i en dues pàgines Bardera té un conte rodó.

L'altra història que vull destacar es diu *La tele* i s'assembla molt a un conte de Quim Monzó, *El meu germà. El millor dels mons* és una referència constant per Bardera, que va publicar el primer llibre, *Fauna animal*, el 2011, quan feia deu anys clavats de l'obra mestra de Monzó. *La tele* és la història d'un home que no accepta la malaltia ni la mort de la dona i la vol amagar als fills. L'asseu al sofà i la posa a mirar la tele. De bon començament ens diu que està dissecada. L'argument assenyala l'home que ha dissecat la dona i que al cap d'un temps se sorprèn que faci coses de dona dissecada: mirar programes de teleporqueria. Si els veu, és perquè el marit té la tele engegada per aquells canals. És un conte explícit i brutal amb una lliçó: per què allargar la il·lusió de vida, si la vida és buida, si és un anar passant entre canal i canal, assegut a un sofà?

Les dues maneres de fer són vàlides. L'una retrata la capacitat de la gent d'acomodar-se i de refer antics lligams sentimentals. L'únic que hauria pogut impedir que els dos joves consumessin l'amor és que els nans haguessin penetrat la Blancaneu. L'altra és una burla de la gent absurda que provoca la situació de la qual després es queixa. És un argument habitual dels contes de Bardera: el pare que fa els dibuixos d'escola a la nena i els fa de manera que el psicòleg es pensa que la nena és esquizofrènica, o el noi que li falta un ull i es converteix en el pirata Barbanegra: l'accident físic el duu a viure la vida d'un altre, repetint com un lloro. Són personatges atrapats en una maquineta.

Damià Bardera té el mèrit d'haver-se fet un lloc publicant en una editorial petita, de fora del circuit literari: El Cep i la Nansa, de Vilanova i la Geltrú. A més de *Fauna animal* (2011), hi ha tret *Els homes del sac* (2012), *Els nens del sac* (2013), *Contes de propina* (2014) i *Nens de llet* (2016). Ha tingut el mèrit afegit d'haver cridat l'atenció dels altres escriptors. De Mercè Ibarz a Bernat Puigobella i de Lluís Calvo a Matthew Tree, un seguit d'autors n'han dit meravelles. A imitació dels llibres de l'editorial Periscopi, l'edició d'Empúries inclou dues pàgines d'elogis que s'afegeix a un pròleg de Toni Sala que el compara amb Víctor Català, Joaquim Ruyra, Josep Carner, la Colla de Sabadell, Calders, Monzó, Pàmies i Mercè Rodoreda. Malgrat tots aquests elogis gosaria dir que Bardera és una víctima de l'edició sense editors. Fa la sensació que vol fer moltes coses, i que hi falta un fil o que el fil no relliga prou.

Una veta bona són les històries de penjats de poble. Tots els contes ho són, de poble. Però en alguns (*El xaman*, *Artur*, *La mortalla*, *Una copa d'anís*) hi ha personatges amb més gruix, més vida i tensions, que van més enllà de la fantasia hiperbòlica i de l'humor negre. Gent que ha perdut el nord, esclafats per la vulgaritat. És un Planeta que està a tocar del món d'*A butxacades* de Joan Todó, de les novel·les de Ramon Erra, d'*Els discs* d'Irene Solà i dels drames de Toni Sala.

Volent històries inesperades, ironia, nens que tomben les convencions dels grans? Un circ al pati de casa és l'oportunitat de llegir, en un concentrat, els contes d'un *outsider* prometedor.